

THEATER

Van onze redacteur
Geert Sels

*Jan Ritsema en Bojana Cvejic met
„Today Ulysses”, 8 maart, Brussel.
Nog van 14 tot 16 maart (20.30
uur) in de Kaaithheaterstudio's, O.L.V.
van Vaakstraat 81, Brussel. Reserve-
ringen 02-201.59.59.*

Er is een gebeuren. Zou ik het een voorstelling noemen? Dat woord schept meteen zoveel verwachtingen over hoe het spelletje werkt. Of hoe wij denken dat het zou kunnen gebeuren. Tegen geprefabriceerd theater wil Jan Ritsema nu net ingaan. De voorbije seizoenen zelfs met zoveel aandrang dat hij performances deed waarin de wetten van het theater opgeblazen werden. Om te kijken wat er dan gebeurt. In de hoop ergens uit te komen voorbij de basispremissen van een theatrale situatie. Het gebeuren heet *Today Ulysses* en speelt zich af in de repetitieruimte van de studio's van het Kaaitheater. Als je binnenkomt in dat zaaltje, loop je eerst door een onbenutte ruimte, dan langs een

demonteerbare tribune en tenslotte beland je op het speelveld: een smalle strook van hooguit vijf meter diep. Je geeft je er rekenschap van hoe ver dit gebeuren zich terugtrekt — ineengedrongen op het uiterste randje van een repetitielokaal — uit de reguliere praktijk. Hoe onopgemerkt het daardoor zal blijven, hoe kwetsbaar het is.

Anderzijds is dit een ontmoetingsruimte in de ware zin van het woord. Klein en dus overzichtelijk. Behaaglijk door de eenvoud, je krijgt hier een bijna-thuisgevoel. Ritsema en Cvejic zitten op de uiteinden van de eerste rij. Ze praten met de toeschouwers naast hen. Allengs richten ze hun woorden tot elkaar. Het publiek zit er letterlijk tussenin. We zijn onder elkaar. In een nest. In het uur dat volgt, nemen de acteurs beurtelings bezit van de speelvloer. De ander blijft tussen het publiek zitten. Het is geen mooispraak. Het soms onopgepoetste Engels komt eruit alsof het de sprekers net te binnen is gevallen. De ene keer gaat het snel, alsof de inspiratie veel ideeën tegelijk opleverde die er ook allemaal zo snel mogelijk uit willen. Dan is het moeilijk volgen. De gedachten lopen in elkaar over nog

voor ze afgerond zijn. Heel het gebeuren door blijft de belichting aangloeien en wegdimmen, zonder regelmaat in tijd, zonder inhoudelijke gronden. Het is alsof ze de aandacht op zich wil vestigen, maar dan om te zeggen dat we er niets achter moeten zoeken. Kijk maar, ik ben hier niet. Idem voor de muziek. Nauwelijks hoorbaar kabbelen soms enkele fragiele piano-aanslagen door de ruimte. Of kwamen ze uit de cafetaria?

Today Ulysses heet het gebeuren, maar ik weet niet of het veel met James Joyce te maken heeft. Het kwam eerder over als bladeren door de aforismen van Elias Canetti. Met soms een observatie, een helder uitgewerkte gedachte, een bon mot. Hier en daar ook zitten er ook citaten in uit populaire songs, zoals van Eurhythmics of Björk. En Schubert. De sterkste gedachten gaan over de mogelijkheid om toneel te maken, over de wij-relatie die het beeld bepaalt of over de factor geloof bij het leren. Jan Ritsema heeft andermaal een speld gestoken tussen theater zoals we dat kennen en het niet meer communiceerbare. Deze bijna-onmogelijkheid blijft hij met koppige vastberadenheid opzoeken.

DE STANDAARD 11/3/02